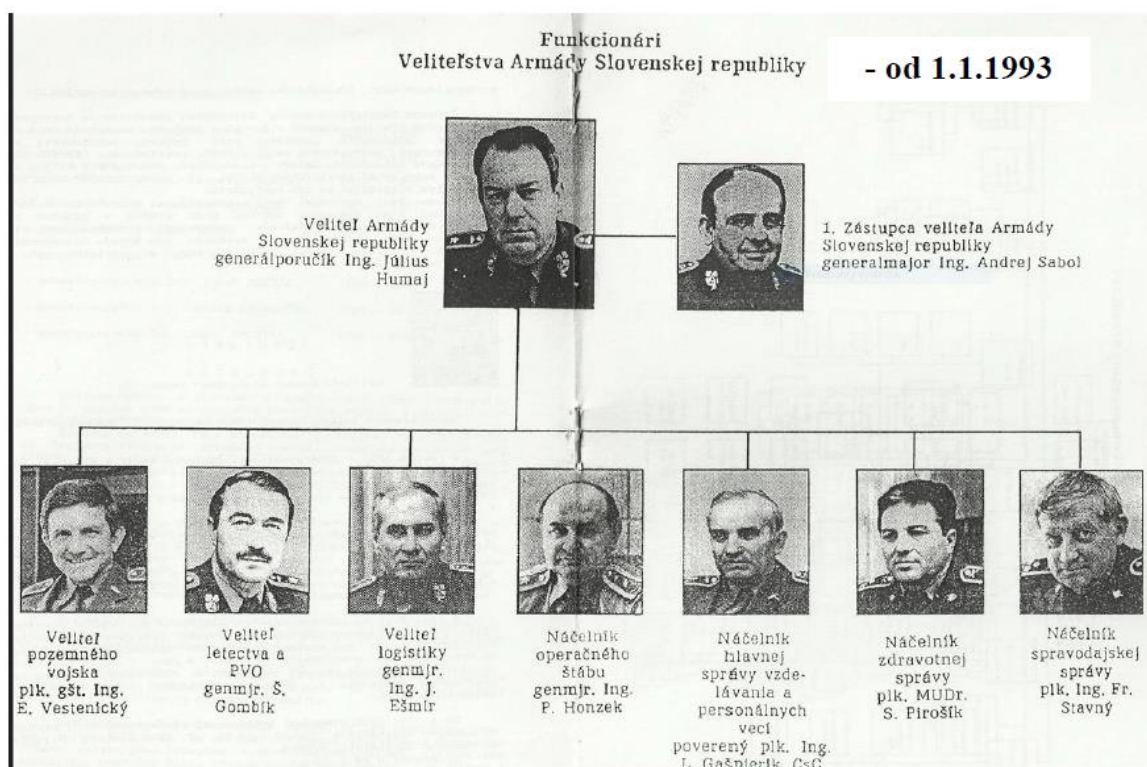

Vznik Vojenskej spravodajskej služby na Slovensku

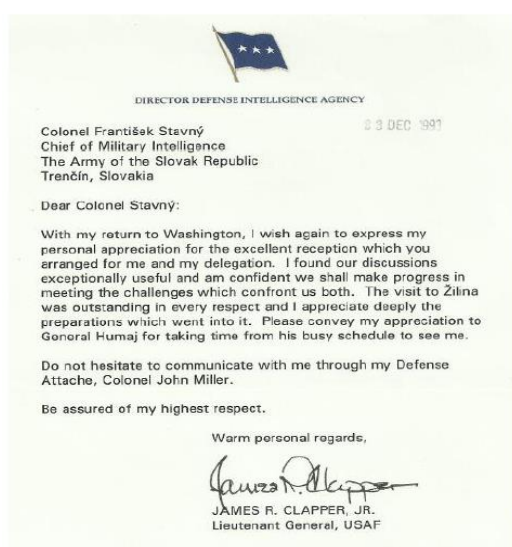
Spomienky pamätníka
plk. v. v. Ing. František Stavný

Na jeseň 1992, po rozhodnutí o rozdelení ČSFR na dva suverénne štáty, som bol vtedajším ministrom obrany ČSFR, Imrichom Andrejčákom, oslovený, aby som prišiel slúžiť do novovytváranej Armády Slovenskej republiky, s čím som súhlasil. Bola mi daná úloha vykonať personálne pohovory s vojakmi z povolania, Slovákmi, ktorí slúžili vo federálnej armáde, na funkciách v spravodajských zložkách, na štáboch, v prieskumných útvaroch a vojenských školách na území ČR a získať ich pre službu v novovznikajúcej Armáde SR. Pohovory som urobil asi so 180 dôstojníkmi a práporčikmi, ktorí slúžili v rôznych posádkach na území ČR i SR. Dňa 19. novembra 1992, som bol Uznesením vlády a Rady obrany Slovenskej republiky, vymenovaný do komisie splnomocnenca vlády SR, pre vytvorenie Veliteľstva Armády Slovenskej republiky. Mojou úlohou bolo vybudovať Spravodajskú správu a jej 5 priamo podriadených prieskumných útvarov, zahájiť plnenie úloh pri spravodajskom zabezpečení obrany vznikajúcej SR, získať informácie, analyzovať ich a odovzdávať vedúcim vojenským a štátnym predstaviteľom SR. Dňa 29. decembra 1992, som bol Rozkazom MO SR, vymenovaný do funkcie Náčelníka spravodajskej správy Veliteľstva Armády SR. Spolu s mojimi zástupcami a ostatnými ustanovenými funkcionármi Spravodajskej správy i prieskumných útvarov, sme si boli vedomí zložitostí, komplikácií a náročnosti úloh, ktoré nás čakali pri výstavbe celej spravodajskej oblasti, ktorá na Slovensku v plnom rozsahu ešte nikdy nebola. (Delenie

federálnej armády v oblasti prieskumných útvarov a vznik výsadkových a prieskumných útvarov v SR, opisuje plk. v. v. Dr. Peter Švrlo, vo svojej knihe „Slovenskí vojenský výsadkári 1939 – 2004“, vydanej v r. 2005, vo vydavateľstve MAGNET PRESS, SLOVAKIA). Ja sa chcem v tomto článku venovať vzniku a budovaniu zakrytej časti Spravodajskej správy Armády SR. I keď vtedy sme viacerí z nás navrhovali organizovať Generálny štáb, miesto Veliteľstva Armády SR a Vojenské spravodajstvo (samostatne Vojenskú spravodajskú službu a Vojenské obranné spravodajstvo) podriadené MO SR. Naše návrhy však boli zamietnuté. Neexistovala legislatíva, predpisy, smernice ani určité záväzne pravidlá pre túto činnosť. Začínali sme s minimálnym počtom kvalifikovaných dôstojníkov, nemali sme odpovedajúce priestory, potrebnú techniku ani materiálne vybavenie pre svoju činnosť. A bohužiaľ, necítil som ani potrebnú podporu z Ministerstva obrany SR ani z Veliteľstva Armády SR. Kvôli neoddiskutovateľným špecifikám našej činnosti, sme sa bránili (a nakoniec i ubránili) silným politickým tlakom proti začleneniu Spravodajskej správy do Slovenskej informačnej služby a tým vytvoreniu jedinej spravodajskej zložky v SR. Na začiatku našej činnosti, moji najbližší spolupracovníci i ja, sme vychádzali teda zo svojich skúseností, ktoré sme získali službou u bývalej ZS/GŠ ČSA v Prahe, na štáboch rôznych stupňov i v prieskumných útvaroch a vysokých vojenských školách. Veľmi som sa snažil, aby príslušníci Spravodajskej správy nepodliehali rôznym politickým tlakom a boli apolitickí. Bohužiaľ, niektorí dôstojníci, túžiaci po lepšej kariére, sa nechali zlákať a pracovali pod silným vplyvom niektorých politických hnutí a strán. Vynášali citlivé informácie mimo svoje určené pracoviská a zoznamovali s nimi nepovolané osoby. Boli sme si vedomí i toho, že iné vojenské spravodajské služby budú mať eminentný záujem o informácie z našej novovznikajúcej spravodajskej služby. Chýbala nám i dostatočná kontrarozviedna ochrana. Preto sme dbali na dodržiavanie zásad utajenia a konšpirácie aspoň najdôležitejších úsekov a pracovísk správy. Naši noví príslušníci sa museli učiť „za pochodu“ pri súčasnom plnení spravodajských a prieskumných úloh. Za rok 1993 sa nám podarilo vybudovať všetky úseky Spravodajskej správy tak, aby boli funkčné a plnili úlohy podľa spracovanej pôsobnosti. Naši príslušníci pracovali veľmi aktívne a iniciatívne 12 až 16 hodín denne, v sobotu i nedeľu.

Návšteva riaditeľa DEFENSE INTELLIGENCE AGENCY (USA) v Žiline (1993)

List od gen. Clappera, riaditeľa DIA (1993)

Zriadili sme :

- 17 Úradov vojenských a leteckých pridencov v zahraničí a zabezpečili sme ich potrebnou technikou i materiálom a vytvorili sme vhodné podmienky pre dobrú reprezentáciu Armády SR,
- informačný úsek, so spravodajským strediskom pre zber, analýzu a spracovávanie získaných informácií,
- pracoviská strategického i operačného agentúrneho prieskumu na území SR,
- inštitút pre prípravu nových príslušníkov pre agentúrny prieskum a úrady VLP,
- katedru prieskumu a spravodajstva v LM,
- rádiové prijímacie a vysielacie stredisko pre špeciálne rádiové spojenie so spravodajskými orgánmi
- napriek priestorovým, personálnym a materiálnym problémom, sme vybudovali úsek pre špeciálne, tylové a technické zabezpečenie agentúrnej činnosti,
- zahájili sme práce na špeciálnej agentúrnej šifre,
- vybudovali a zreorganizovali sme nové útvary Armády SR, 3. špeciálny oddiel v Žiline (súčasný 5. pluk ŠU Jozefa Gabčíka), dva útvary elektronického prieskumu, Miesto riadenia NSpS a jeden útvar REB.

Denne sa vykonával prieskum a spravodajská činnosť. Výsledky sa analyzovali a spracovávali sme dennú spravodajskú informáciu pre veliteľa Armády SR a ministra obrany SR, týždennú pre predsedu vlády a prezidenta SR. Pre veliteľský zbor a štáby Armády SR, sme pravidelne vydávali súhrnné spravodajské informácie. Naša Spravodajská správa si získala rešpekt i na medzinárodnej úrovni, čo som cítil osobne pri postupných rokovaníach s americkými, francúzskymi, nemeckými, rakúskymi, ukrajinskými, českými, rumunskými a maďarskými vedúcimi predstaviteľmi vojenských spravodajských služieb. Získavali sme nové skúsenosti a chceli sme hľadať nové formy a metódy práce a systém riadenia celej oblasti spravodajského zabezpečenia obrany SR. Bohužiaľ, 3.1.1994, z rozhodnutia MO SR, som bol ja a moji zástupcovia, plk. Ing. Anton Kopáčik, pplk. Ladislav Hanták i ďalší dôstojníci, dočasne pozbavení svojich funkcií, vyšetrovaní Inšpekciou MO SR a absurdne obvinení z vykonštruovaných trestných činov a skoro 10 mesiacov súdne stíhaní a šikanovaní. Pozoruhodné na tom bolo to, že vtedajší minister obrany Imrich Andrejčák, osobne riadil činnosť tejto komisie (v čele s plk. Milanom Podhoránim) a o zistených skutočnostiach pravdivo neinformoval ani veliteľa Armády SR, ani pána prezidenta SR, ako Hlavného veliteľa Ozbrojených síl SR. Preto som listom požiadal p. prezidenta o schôdzku a pri osobnom stretnutí spoločne s plk. Kopáčikom sme mu objasňovali celú situáciu a požiadali sme ho o jeho zásah a pomoc. Povedal nám, že bohužiaľ nám nevie pomôcť, pretože na Armádu SR nemá skoro žiadny vplyv. Bohužiaľ, presvedčil som sa, že ho skutočne nemal, čo ma veľmi šokovalo. Až po niekoľkých rokoch som sa dozvedel, že to všetko bolo robené na politickú objednávku niektorých vtedajších vládných politikov. A tí, ktorí pomáhali ministrovi obrany SR nás likvidovať, za „zásluhy“ dostali funkcie vojenských a leteckých pridencov v zahraničí, bez potrebnej odbornej prípravy! Skoro celý rok 1994, počas pozbavenia funkcií jej hlavných funkcionárov, bola

